

Vetenskapligt stöd till ST-läkare vid självständigt skriftligt arbete

Enheten för forskningsstöd

Bakgrund

Enligt målbeskrivning för läkarnas specialiseringstjänstgöring ska ST-läkare genomföra ett självständigt skriftligt arbete enligt vetenskapliga principer (Socialstyrelsen 2015). I delmål a5, avseende medicinsk vetenskap, anges att den specialistkompetenta läkaren ska:

- uppvisa fördjupade kunskaper om medicinskt vetenskapliga metoder och etiska principer
- kunna kritiskt granska och värdera medicinskt vetenskaplig information
- uppvisa ett medicinskt vetenskapligt förhållningssätt till rutiner och arbetssätt i det dagliga arbetet

För ST-läkare som följer SOSFS 2008:17 beskrivs delmål för kompetensen medicinsk vetenskap som att:

- ha förmåga till ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt

Ovanstående mål uppnås genom olika aktiviteter under ST-utbildningen varav det vetenskapliga skriftliga arbetet utgör en del. Beroende på specialitet kan ytterligare mål finnas angivna i Socialstyrelsens riktlinjer, än de som anges ovan, som är relevanta för det vetenskapliga arbetet. Specialitetsföreningarna kan också ha egna rekommendationer om hur föreskrifterna bör tillämpas inom den egna specialiteten.

Vetenskapligt stöd från Enheten för forskningsstöd

För det vetenskapliga skriftliga arbetet erbjuder Enheten för forskningsstöd (EFF) vetenskapligt stöd till ST-läkare vid kliniker som inte själva kan bidra med vetenskaplig kompetens. Det vetenskapliga stödet innefattar genomgång av de olika stegen i den vetenskapliga processen. En överenskommelse och ansvarsfördelning finns formulerad så att förväntningar mellan parterna, det vill säga EFF, klinisk handledare och ST-läkare, är kända och tydliga före arbetets påbörjan. Då vetenskapligt stöd önskas genom hela processen (Tabell) är det nödvändigt att kontakt etableras före arbetet påbörjas, dock erbjuds även rådgivning för enstaka moment.

Tabell. Struktur för vetenskapligt stöd vid ST-arbete i de fall stöd önskas för hela forskningsprocessen. Vid de olika mötestillfällena (1-5) diskuteras och förankras forskningsprocessens olika faser.

Mötes- tillfälle	Innehåll	Medverkande
	Eget arbete med projektplan	
1	Projektplan Diskussion kring projektplan (beskrivning av problemområde (bakgrund), syfte, metod och etiska överväganden). Avstämning om regelverk och presentation av tidsplan.	ST-läkare Vetenskapligt stöd EFF Klinisk handledare eller motsvarande
	Fortsatt eget arbete med projektplan utifrån feedback	
2	Projektplan fortsättning Avstämning av reviderad projektplan (bakgrund, syfte, metod och etiska överväganden). <u>Startsäkring</u> inför att datainsamling påbörjas. Avstämning tider för möte.	ST-läkare Vetenskapligt stöd EFF Klinisk handledare eller motsvarande
	Eget arbete med datainsamling och planering av dataanalys	
3	Dataanalys Datainsamling avslutad, diskussion inför start/fortsättning av analys.	ST-läkare Vetenskapligt stöd EFF Klinisk handledare eller motsvarande
	Eget arbete	
4	Resultat Inför mötet skickas utkast som beskriver analys och resultat samt stolpar inför resultat- och metoddiskussion	ST-läkare Vetenskapligt stöd EFF Klinisk handledare eller motsvarande
	Eget arbete med att färdigställa alla delar av det vetenskapliga arbetet	
5	Vetenskapligt arbete - helhet Inför avslutande mötestillfälle skickas hela det vetenskapliga arbetet: bakgrund, syfte, metod, resultat, diskussion och referenser. EFF ger övergripande synpunkter men har inte någon godkännandefunktion.	ST-läkare Vetenskapligt stöd EFF Klinisk handledare eller motsvarande
	Eget arbete med att färdigställa arbetet	

Överenskommelse och ansvarsfördelning

Förfrågan om vetenskapligt stöd för ST-läkare görs av verksamhetschef. EFF erbjuder vetenskapligt stöd både till ST-läkaren och till den kliniska handledaren, eller motsvarande. Det vetenskapliga stödet påbörjas efter att ST-läkaren har genomfört kurs i forskningsmetodik som ges inom ramen för ST-utbildningen.

EFF arbetar utifrån nedanstående åtagande i samband med erbjudandet om vetenskapligt stöd i de olika stegen i forskningsprocessen. ST-läkaren och den kliniska handledaren har ett gemensamt ansvar för arbetets kvalitet och att arbetet genomförs under tilldelad tid inom ramen för ST-utbildningen.

EFF ansvarar för att:

- diskutera lämplig omfattning och avgränsning i projektet samt bedöma tidsplanens rimlighet
- bistå med vetenskaplig kompetens, till exempel om metodval, datainsamling och analys enligt fastslagen struktur, samt utgöra diskussionspart vid möten (Tabell)
- stämma av om regelverk och etiska aspekter (etikansökan, kvalitetsinlogg, anmälan av personuppgiftsbehandling etc.) har beaktats
- ge återkoppling enligt överenskommelse

ST-läkaren ansvarar för att:

- göra en tidsplan som kommuniceras med klinisk handledare och EFF, tidsplanen förankras även med berörd chef
- följa sina åtaganden enligt projektplan, mål och principer för vetenskapligt arbete, vilket även inkluderar att arbetet följer ett korrekt skrivsätt
- ta initiativ till möten enligt struktur för vetenskapligt stöd (Tabell) och göra en agenda inför dessa
- skicka skriftligt material enligt uppgjord plan inför möten
- rapportera till berörda parter om avsteg görs från uppgjord tids- eller projektplan
- följa gällande regelverk, exempelvis lagen om etikprövning, anmälan av personuppgiftsbehandling, kvalitetsinlogg etc.

Klinisk handledare eller särskilt utsedd handledare ansvarar för att:

- bistå med ämneskompetens
- tillsammans med ST-läkaren ansvara för att arbetet fullföljs enligt tidsplan och vetenskapliga principer och att arbetet leder till en vetenskaplig rapportering
- tillsammans med ST-läkaren bedöma att arbetet är klart och intyga att det har genomförts på ett riktigt sätt
- delta vid de möten som ST-läkaren har med EFF (Tabell).

Stöd för bedömning av ST-läkares självständiga skriftliga arbete

Det skriftliga självständiga arbetet innebär en fördjupning inom relevant ämnesområde, tillämpning av vetenskaplig metod och etiska aspekter. Nedanstående punkter kan användas som riktmärke för att bedöma det vetenskapliga arbetet.

- det skriftliga arbetet följer en vedertagen vetenskaplig struktur
- bakgrunden beskriver problemområdet och innehåller aktuella och relevanta vetenskapliga referenser
- syfte och frågeställningar är relevanta utifrån problembeskrivningen i bakgrunden och är tydliga och avgränsade
- arbetet är genomfört enligt vetenskaplig metod som är relevant utifrån syftet
- tillvägagångssätt, urval och analys beskrivs tydligt i metoddelen
- resonemang förs kring de etiska ställningstaganden som gjorts i studien
- resultaten presenteras tydligt och överskådligt och svarar mot syftet
- resultaten diskuteras och relateras till tidigare studier, vidare diskuteras för- och nackdelar med vald metod och genomförande
- kliniska implikationer och slutsatser är väl underbyggda av studiens resultat
- det skriftliga arbetet följer vedertagna skrivregler och referenssystem